

TAASIN

JUHATUSE JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE INFOLEHT

Nr. 5

OKTOOBER 1989

Uut ameti- ühingu töös

18. oktoobril toimus majandis ametiühingu konverents. Põhiküsimus oli Eesti Maatöötajate Ametiühingu põhikirja arutelu. Senine ametiühing ei ole küllaldaselt määral suutnud kaitsta töötajate õigusi ja mõjusalt tegutseda nende huvides.

Kujunenud olukorra parandamiseks ongi vaja luua Eestimaa vabad, sõltumatud ja demokraatlikud ametiühingud, et ühiste jõududega taotleda kõigi Eestimaa töötajate heaolu ja töötingimuste parandamist.

Uus loodav Eesti Maatöötajate Ametiühing peaks olema iseseisev ja omaalgatuslik ühiskondlik organisatsioon. Poliitilises süsteemis on Maatöötajate ametiühing sõltumatu majandus- ja riigiorganitist ning teistest ühiskondlikest organisatsioonidest, võtab vastu oma programmi, osaleb oma esindajate kaudu Eestimaa Ametiühingute Keskliidu ja NSV Liidu Maatöötajate Ametiühingu tegevuses.

Eesti Maatöötajate Ameti-

ühingu liikmeks võib astuda iga põhikirja tunnistav Eesti NSV ettevõttes, asutuses, kolhoosis, talupidamises, eraettevõttes töötav kodanik.

A/ü liikmed võivad ühineda algorganisatsiooniks või moodustada a/ü rühma kutse- või tööalade järgi territoriaalsel, tootmisalasel või mõnel muul liikmete poolt määratud põhimõttel. Algorganisatsiooni või rühma moodustamiseks peavad ühinema vähemalt viis a/ü liiget.

A/ü algorganisatsiooni liikmete üldkoosolek valib a/ü komitee ja komitee esimehe. A/ü komitee kui täitev-kooraldav organ:

a) peab läbirääkimisi tööandjaga, sõlmib tööandjaga kollektiivlepingu ja jälgib selle täitmist

b) määrab rahalisi toetusi vastavalt üldkoosoleku poolt kinnitatud eelarvele ja a/ü raha kasutamise põhisuundadele

c) esindab a/ü liiget tema volituste alusel töövaidlustes

d) kaitseb töötajate huve et-

tevõtte fondide, elamispinna ja muude hüvede jaotamisel

e) korraldab a/ü algorganisatsiooni majandust

f) kaitseb a/ü liiget ebaõige töölt vallandamise eest.

Ametiühingute sissetulekud koosnevad sisseastumismaksudest (2.— rbl.) ja igakuistest liikmemaksudest (1% kuupalgast).

Ametiühingu raha kulutatakse a/ü liikmete vajadusteks, a/ü komiteede ja liitude finantseerimiseks ja muul otsustarbel, üldkoosolekul kinnitatud kulutuste põhisuundade alusel koostatud eelarve järgi. Palgaliste a/ü kohtade loendi ja palgamäärad kinnitab üldkoosolek, ülejäänud osa komitee.

A/ü kõrgemal seisvate organisatsioonide finantseerimiseks ei tohi liikmemaksudest kulutada rohkem kui 20%.

Konverentsil otsustati võtta edaspidise ametiühingu töös aluseks Eesti Maatöötajate Ametiühingu põhikirja ja ühtlasi ühineda rajooni Maatöötajate Ametiühingu Liiduga.

Konverentsil valiti uus a/ü komitee ja komitee esimees. Valimiste tulemusena on uus Maatöötajate a/ü komitee esimees Uno Põldmann. Uude komiteesse valiti Meinhard Uustalu (a/ü komitee esimehe asetäitja), Tiiu Eriisaar (laekur), Inge Kasenurm (kultuuritöö komisjon), Andrus Ainsaar (sporditöö komisjon), Sulev Mölder (olmekomisjon), Hindrek Sarapuu (töökaitse komisjon) Kalle Väinola, Leo Kaljusaar.

Otsustati a/ü vahendite arvelt maksta palgalise a/ü komitee esimehele ja laekurile.

Valiti ka delegaadid rajooni ametiühingu konverentsile.

Eestimaa Maatöötajate Ametiühingu rajooni volikogusse valiti volinikuks Uno Põldmann.

Soovin uuele a/ü komiteele jõudu ja vastupidavust edaspidises töös.

MAI PARVE

○ Volinike koosolekul 18. augustil otsustati kolhoosipereledele müüdivate elamute osas rakendada soodustust hinnas 50% ulatuses

kui perekonnas mõlemad abikaasad on kolhoosi liikmed; kui küll ainult üks on kolhoosi liige, kuid teine pool töötab kohalikkudest rahvast teenendavas asutuses (kool, kauplus);

kui üksinda kolhoosis olev abielupool on töötanud kolhoosis üle 15 aasta.

Kui ükski neist tingimustest ei ole täidetud, rakendatakse soodustuse määra 25%.

○ Juhatuse koosseisu valiti Sulev Mölder, Meinhard Uustalu ja Uno Põldmann. Vastavalt avaldustele arvati juhatus koosseisust välja Marje Pajula ja Andrus Mitt.

○ Lasteaias otsustati sulge-

da söimerühm, moodustades selle asemel 2 aiarühma.

○ Seoses kolhoosipensionite ümberarvestamisega 1. oktoobrist otsustati teha muudatusi kolhoosi poolt makstavate lisapensionite arvestamises. Kolhoos hakkab maksma lisapensione lähtudes arvestusest, et riigilt saadava pensioni ja lisapension summa oleks kuus kolhoosi asutajaliikmetel 100 rbl., teistel — 90 rbl. (Seni olid 90 ja 80 rbl.)

Personaalpensione makstakse üle 80 aasta vanadele pensionäridele ja teenelistele kolhoosnikele arvestusega, et kokku tuleb 130 rbl. kuus; teistele personaalpensionäridele 120 rbl. kuus.

Pensionit mittesaavatele vanadele makstakse igakuulist toetust asutajaliikmele 70 rbl. kuus, teistele 60 rbl.

Lisapensione ja igakuulisi toetusi makstakse meestele alates 65 a. vanusest, naistele — 60 a. vanusest.

○ Septembrikuu juhatus koosolekul otsustati Naistevalla lauta paigutada leukoosist puutumatud mullikad, et neist kasvatada terve lüpsikari. Lauda töötajatele, kes jäävad neid mullikaid hooldama, makstakse töötasu viimase aasta keskmises määras, kuni mullikatest on saanud lehmad.

○ Kolhoosi liikmeks on otsustatud vastu võtta:

Eda Suurkuusk

Katrin Vesilind

Ene Reinsalu

Aime Nuut

Liikmest on vabastatud:

Leili Niinepuu

Jaan Neutal

Arutati ja otsustati

BALTI KETT

«Tasujast» võttis sellest osa enam kui 60 inimest. Põhigrupp neist seisid Valtu kolhoosi «väravate» juures. Kettis seisti tihedalt, enamikus õlg-õla vastu... Meilt oli siin küll nii pensionäre kui ka väikesi lapsi — see oli rahva rahulik ühtsuse demonstratsioon.

AASTAST AASTASSE

5.

1978

30. kolhoosiaasta ei kujunenud juubeliaasta vääriks. Suvi ja sügis olid äärmiselt ebasoodsad ning vastavalt sellele kujunesid ka töötulemused. Koresöötasid varuti eelmise aasta kogusest vaid 67,5%; 276 ha teravilja ja 11 ha kartuleid jäi koristamata. 28. septembril, kui teravilja pinnast oli koristatud pool, arvestati keskmist hektarisaaiki 22,7 ts, edasisel koristamisel saadi aga hektarilt alla 5 ts. Kombaini ei kandnud mineeraalmaidki; uudismaadel asuvad põllud olid lausa veega üle ujutatud. Loodusõnnetusega võrdsustatud aasta tõttu müüs riik kolhoosile rohkem jõusööta, samaaegselt ei loetud mõeldavaks tootmise vähenemist loomakasvatuses. Piimaplaani siiski täita ei õnnestunud (põhiplaani jäi puudu 3 tonni); lihaplaan aga ületati. Märnatavalt suurenes broilerite kasvatus. Rekonstrueeriti keskuse katlamaja; kütma hakati masuudiga. Kustas Lundi autasustati NSVL riikliku preemiaga kartulikasvatuse arendamise eest. Suri Rudolf Reose, personaal-pensionär, kohalikest 1905. a. sündmustest osavõtja. Toimus Orgitast pärinevate Otsade suguvõsa 1. kokkutulek. Teravilja saak oli 12,8 ts/ha; piima saadi 4393 kg lehma kohta.

1979

Aasta algas juubeliga — 12. jaanuaril tähistati kolhoosi 30. aastapäeva. Majanduses andis rängalt tunda eelmine aasta. Vähenes kasum, raskusi oli tootmisülesannete täitmisega. Arvestades seda lõpetati igakuuliste premiaal-lisatasude maksmine. Kolhoosi keskuses puuriti uus kaev, sügavusega üle 150 m. Teravili — 22,3 ts/ha; piim — 4455 kg lehma kohta.

1980

Üldises majanduslikus seisukorras märgiti paranemist. Loomakasvatuses tunnustati «Tasuja» I poolaasta eest rajooni parimaks. Hästi kasvas sel aastal mais — hektarilt saadi 385 t haljasmassi. Nais-tevalla laut täitis X viisaastaku ülesanded 15. juuliks. Keskuses avati kolhoosi poolt ehitatud uus hoones kauplus «Kasti»; endine turbahoidla ehitati ümber nuumikute sigalaks. Valmis uus Haimre maantee. Teravilja saadi 21 ts/ha; piima 4634 kg lehma kohta.

1981

Taimekasvatusel oli taas ikaldusaasta; eriti tagasihoidlikuks jäi kartulisaagikus — 65 ts/ha. Sellest vähem oli kartulihektar andnud vaid 1955. a. Piimatootmises oli märgatav tagasimine keskuse suurfarmis. Tagasihoidlikuks kujunes kolhoosil kasum — 105 000 rbl. eelmise aasta 521 000 asemel. Kasutusele võeti uus töökoda ning aasta lõpust uus lindla. Alates aastast viimasest kvartalist toimus individuaalloomapidajate toodetud piima müük riigile kolhoosi kaudu, ühtlasi arvestati individuaalsektori piima ja

liha müük kolhoosi plaani täiteks. Sügistöodes kuulutati välja võistlus, milles auhindadeks olid seapõrsad — nn. «künni- või pörsaralli». Liiva-ema, kolhoosi vanim liige tähistas oma 100. sünnipäeva. Selle suve Kasari mängud toimusid «Tasuja» organiseerimisel Haimre kooli juures. Osa võttis 7 majandit, «Tasuja» jäi 5. kohale. Teravili: 16,6 ts/ha; piim: 4036 kg lehma kohta.

Foto: Liiva-ema, Liisu Raadik oma 100. sünnipäeva eel.

1982

Taimekasvatusele oli aasta keeruline; teravilja saagikus vähenes veelgi. Kartulit saadi aga peaaegu rekordiliselt — 187 ts/ha, mis jäi maha vaid 1967. a. 203 tsentnerist. Headeks kujunesid tulemused heinaseemne kasvatuses, muuhulgas saadi ka 4,8 t lutserniseemet. Loomakasvatuses toodangud vähenesid, eriti ei täitnud lehma kohta.

lootusi seakasvatuse. Riigile jäi «Tasuja» võlgu 400 t piima ja 100 t liha. Tootmisnäitajate halvenemise tagajärjel alan-dati kolhoosi Eesti mustakirju karja tõufarmi klass. Vabariigis kuulutati välja suu- ja sõrataudi oht. Kolhoos astus sanatooriumi «Kuressaare» liikmeks; sellega rahuldati praktiliselt täielikult kolhoos-nike sanatoorse ravi vajadus. Esimest aastat olid õpilasmalevas õppurid Moskvast. Teravili: 15,5 ts/ha; piima 3440 kg lehma kohta.

1983

Suvi oli põllumehele soodne, põua all kannatas vaid kartul. Juulis ja augustis olid ideaalsed heinailmad ning kolhoos varus 1091 t pakitud heina. Paranesid töötulemused ka loomakasvatuses. Kolhoosis hakati taas maksta igakuulist premiaalisatust (10%). Valmis KEKi poolt ehitatud 17-korteriline elamu; sama maja 18. korterisse toodi üle Haimre sidejaoskond. Haimre koolile ehitati kolhoos eraldi hoonena tööõpetusklassi. 16. aprillil tähistati Haimre kooli 50-aastast tegutsemist praeguses hoones. Peost võttis osa üle 300 endise õpilase ja õpetaja. Tulekahju tagajärjel hävis Mõisamaa lauda küün koos 38 t heintega. Aasta lõppes tugeva tormiga, mis tõsiselt kahjustas elektri- ja sideliine. Paljudes farmides ja elamutes ei olnud järgneva aasta esimestel päevadel ei elektrit, ei vett. Põhiliste rikete kõrvaldamine jätkus 3.—4. jaanuarini. See oli 35. kolhoosiaasta. Juubelipidustused toimusid 1984. a. jaanuaris. Teravilja saadi 21,1 ts/ha; piima 3762 kg lehma kohta.

JUULI TÕI LEINA ...

Alates 1979. aastast toimus ka kolhoosi juhtivas kaardis muudatusi. Vahetus töötajaid, moodustati uusi ametikohti. 1979 viidi Viktor Sartakov üle Märjamaa sovhoosi direktoriks, peazootehniku kohale jäi «Tasujas» Rein Ainsaar. Samal aastal sai «Tasuja» eriharidusega metsaülema — Kalle Väinola. Hiljem on ta olnud ka a/ü esimees. 1980 läks «Tasujast» Märjamaa sovhoosi energeetik Neeme Kuimets; «Tasujasse» tuli energeetikuks Jüri Parnabas Märjamaa sovhoosist. 1981 sai kolhoos ökonomisti — Mai Parve. 1983 lahkus «Tasujast» Märjamaa sovhoosi Ain Marrandi, tema asemele asus peamehhaanikuna tööle Jaan Parve.

Esimeseks kolhoosipalgaliseks vetarstiks oli Feliks Reinike (1964—1966). Talle järgnesid Hanno Schotter (1966—1976); Tiit Salujärv (1978—1980); Maido Moorast — 1981. aastast. Vahepealsetel perioodidel on veterinaariks olnud Helju Velks (1977 ja hiljem).

1984 valiti esimeheks Avo Lumi; üldtootmist taimekasvatuses ja mehhaniseerimise alal, ehitust asus aseesimehena juhtima Jüri Parnabas. Peaagronoomiks sai Urmas Uustalu, energeetikuks Arne Raadik.

Loodus aga jätkas oma kapiirise. Juuli kujunes nii sademeterikkaks, et seda võrreldi 1943. aastaga. Vaevalt leidis põlde, mis kandsid masinaid, kartulivaod olid keset suve üle ujutatud. Augustis olid ilmad paremad ning teravili õnnestus koristada enne septembri keskpaika; kartulivõtt aga langes taas alanud sadusesse ning tuli kasutada laialdaselt šeffide abi. Katsetati ka kartulikombaini vedamist 2 traktoriga. Toimus ülevabariiklik maaelamute loendus; koostati rohkete andmetega nimekirjad ja skeemid, näib, et arhiivi. Orgitas korraldasid Kolkseid oma suguvõsa 1. kokkutuleku. Teravilja saadi 21,9, kartulit 108 ts/ha, piima 3943 kg lehma kohta.

1985

Aasta aigas pakaselise talvega; sagedased olid elektrivoolu katkestused ning sellest johtuvad häired kütmisses, veevarustuses, farmide töös. Suvi ja sügis olid, nagu viimaste aastate tava, taimekasvatusele rasked. Koristamata jäi 104 ha teravilja ja 30 ha kartulit. Koresöötade plaan saadi täis; teravilja saadi söödaks aga vaid 57% planeeritust. Söödapõhku ei varutud;

(Järg lk. 4)

○ Aksel Lantsi ärasaatmine.

Seitse värsket kalmu pärjas tänava lilledega see päikeserikas suvekuu: Elmire Sep, Erika Akmann, Marie Sommermann, Aksel Lants. Ja siiski eelviimase päeva varahommikul: Regina Vaiksaar, Kersti Jüriado, Leho Jüriado.

○ Kaks pilti noorest perekonnast. Pilt nii tavalisest, kuid alati vaataja südant puudutavast perekondlikust kokkukuuluvusest ja soojusest ning teine — selle kõige purunemisest ...

Tähtleme juubilare!

	85	
UUSTALU, LOVIISE	27.10.1904	
	75	
REOSE, LINDA	7.11.1914	
	65	
LEHTSAAR, AUGUST	7.11.1924	
	60	
KARLSON, VAIKE	25.11.1929	
	35	
KASENURM, INGE	16.10.1954	
HANSMANN, MERIKE	23.11.1954	

Siin, kus elasid meie esi- vanemad

Viimastel aastakümnetel on meil Eestimaal suurenenud huvi oma esivanemate ja päritolu vastu. Tegeldakse perekondade uurimisega, korraldatakse suguvõsa kokkutulekuid. Toimunud on see stiihiliselt, ilma võimude sõosinguta. Isegi vastupidi, arhiivieskirjadega on püütud ilmselt tõkestada geneoloogilisi uurimusi. Kuid siiski on koostatud sugupuid ja suguvõsa kroonikaid, selgitatud välja esivanemad kuni Suure Katkuni 1710, see on 10—11—12 põlve tagasi ja nii jõutud suguvõsa kokkutulekuteni. Meie piirkonnas alustasid Otsad Orgitas; järgnenud on Kolksid, Tiitsud,

Walterid-Veesalud, võib-olla on olnud teisigi. Kindlasti on mitmeid perekondi, kes oleksid huvitatud oma suguvõsa kokkutulekute korraldamisest, kuid idee on tõkestunud eeltoode raskustes.

Tänavusel suvel on suguvõsa kokkutulekud olnud Valteritel, Tiitsudel ja Kolksidel. Kõikidele olid need mitmenadad.

Kolksid kogunesid 5.—6. augustil Orgita Järvele. Eelmisest kokkutulekust oli möödunud 5 aastat ning selle aja jooksul oli toimunud suguvõsa koosseisu muudatusi — mitu inimest oli varisenud manalasse, oli tekkinud uusi perekondi ning sündinud uusi suguvõsa liikmeid. Need muudatused leidsid märkimist kokkutuleku avamisel ning kuuluvad kandmisele suguvõsa kroonikasse. Muu hulgas oli abielludes Madis Kolksi tütre

Evi tütre Margit Niklusega liitunud suguvõsa koosseisu Tiit Sökk.

Kokkutuleku päevadel oli jutuaajamisi ja kõnesid, temaatiline viktoriin, mitmesuguseid võistlusi — tõsisemaid ning humoorikamaid.

Raske on üle hinnata Järva rahva tööd kokkutuleku ettevalmistamisel; eraldi väärivad nimetamist nende poolt koostatud suguvõsa albumid, milles on fotod enamikest sugulisperekondadest.

Kindlasti lähendas see kokkutulek koosviibinuid, süvendades neis sugulus- ja kokkukuuluvustunnet. Taas otsustati Orgitasse koguneda 5 aasta pärast, ja siis Paadule, kohta, kus Orgitas elasid Kolksid kõige esmalt ja kus nad 1835 endile perekonnanime said. Ka Orgitast pärinevad Lundid on üks Kolkside liine.

MEINHARD UUSTALU

○ Fotol on Tiit, Tanel ja Margit Sökk.

(2. lk. järg)

söödajuurvilja kasvatati lepingulise töövõtu korras. Piimatootmine säilitas hädavaevu eelmise aasta taseme; ootamatult suur oli väljalüpside langus keskuse suurfarmis — 300 kg lehma kohta. 10 mesilaspere ostmisega rajas kolhoos endale mesila. Mesinikuna võeti tööle Aare Pastel. Individuaalkodudes olid mesilased varroatoosi tõttu hävinud peaaegu täielikult — loendati vaid 2 peret. Abitootmi-

ses valmisid esimesed partiid vedelväetist. KEK ehitas uut lasteaeda; aasta lõpul nõuti KEKi ja rajooniorganite poolt hoone vastuvõtmist, kuid kolhoos keeldus, kuna ehitustööd olid osalt lõpetamata, osalt tehtud ebakvaliteetselt. «Tasuja» sai palgalise partorgi koha (Aksel Lants). A/ü komitee esimeheks valiti Mai Parve. Teravilli andis 19, kartul 98,5 ts/ha; piima saadi 3948 kg lehma kohta.

Vastutav toimetaja AINO HAAK

«Tasuja» kolhoosi infoleht.
Toimetus 203 545 Rapla raj.
Haimre sjk., tel. 27 824.
Trükiarv 350.

Tellimise nr. 3263
Maht 0,5 trükipoognat.
Rapla Trükikoda, Kalda 2.